

"Hayat, Zât-ı Zülcelâlin en parlak bir burhan-ı vahdeti ve en büyük bir maden-i nimeti ve en lâtif bir tecellî-i merhameti ve en hafî ve bilinmez bir nakş-ı nezih i sanatıdır." cümlesini açıklar mısınız?

Hayata hükmeden kim ise, kâinata da hükmeden zât odur. Bu yüzden hayat üzerinde Allah'ın birlik mührü çok parlak ve kat'î olarak görünüyor.

Aynı zamanda hayat, bütün nimetlerin tartılıp tadılmasında da yegâne sebeptir. Dağ hayata mazhar olmadığı için, hayat eli ile gelen nimetleri de hiçbir zaman idrak edip tadamaz. Hayat, bir varlıkta ne kadar câmi' ve parlak olarak tecellî ederse, nimet sahası ve sofrası da o kadar parlak ve geniş olur. Zira Allah bütün nimetleri hayat üzerine bina etmiştir. Bir elmayı tatmak için dil, dilin çalışması için de hayat gereklidir. Böyle olunca, bütün nimetlerin idrak edilip tadılması, ancak hayat ile mümkündür. Hayatın nebattan insana kadar câmiyet ve parlaklık noktasından çok dereceleri vardır. Demek hayat ne kadar câmi' ise, nimet o kadar câmi' olur. Bu yüzden insan şu kâinat sofrasının en câmi' müşterisidir.

Bu nimetlerin arka planında da Allah'ın rahmet mânası vardır. Yani insan, hayat sayesinde Allah'ın rahmetini tanıyabiliyor. Ya da hayat, insanı Allah'ın rahmetine küllî bir muhatap yapıyor. Rahmetin incelikleri ve güzellikleri önce hayat, sonra da hayata takılmış şuur ile anlaşılır ve bilinir. Hatta hayat ve şuur yanında iman olursa, Allah'ın gizli olan rahmet ve sanat nakışları anlaşılır, yoksa anlaşılmaz.

Demek hayat, imanla çok yükselir ve ulvileşir, onun nimet sahası ve sofrası bu dünya ile sınırlı kalmaz, bütün ulvi âlemleri ve cenneti de içine alır.